

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **T.**, so sídlom P., X., Česká republika (predtým G., P., V., Česká republika), zast. J., advokátom, A., K., X., proti žalovanému: **1/ I.**, bytom Š., **2/ J.**, bytom P., **vedľajší účastník** na strane žalovaného **2/ L.**, P., **o zaplatenie 386 668,-- Kč s príslušenstvom**, na odvolanie žalovaného v 1. a 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 48 Cb 340/96-318 zo dňa 13. decembra 2002, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 48 Cb 340/96-318 zo dňa 13. decembra 2002 vo vzťahu k žalovanému **2/ z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd, ako súd prvého stupňa, uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 348 536,-- Kčs s 25 % ročným úrokom z omeškania od 06. 08. 1996 do 30. 10. 1999 a nahradiť žalobcovi trovy konania 39 294,91 Sk, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že proti žalovanému v 2. rade sa žalobca môže domáhať uspokojenia svojej pohľadávky len z výťažku predaja zálohu, a to domu č. X. s pozemkom, parc. č. X. – zast. plocha, vrátane príslušenstva a súčastí zapísaných na LV č. X., kat. úz. Žilina a evidovaných Katastrálnym úradom v Žiline s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Vo zvyšnej časti návrh na začatie konania proti žalovaným **1/ a 2/ zamietol**. Vzájomný návrh žalovaného **2/ zamietol**.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že rozhodol tak v intenciách právneho názoru podľa § 226 O. s. p., vysloveného odvolacím súdom v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 05. 2000 č. k. 1 Obo 249/99-243. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že na základe úverovej zmluvy č. A 20010 zo dňa 30. 04. 1992, uzavretej podľa § 497 a nasl. Obch. zák., žalobca poskytol žalovanému v 1. rade strednodobý úver za účelom zakúpenia zariadenia a zásob v sume 1 200 000,-- Kčs. Na zabezpečenie úveru bola dňa 30. 04. 1992 uzavretá záložná zmluva medzi žalobcom a žalovaným v 2. rade, na základe ktorej došlo k zabezpečeniu pohľadávky žalobcu zriadením záložného práva k nehnuteľnosti „V.“, vrátane príslušenstva a pozemku č. X., k. ú. Žilina, zapísané na LV č. X. a evidovaných Katastrálnym úradom v Žiline. Záložná zmluva bola zavkladovaná do katastra 22. 06. 1992, na základe tejto sa žalovaný v 2. rade stal záložcom pohľadávky žalobcu zabezpečenej týmto zálohom. Ďalej mal súd preukázané, že zmluvou o predaji podniku zo dňa 29. 04. 1994 žalovaný v 1. rade previedol na kupujúceho S. vlastnícke práva k veciam, právam a majetkovým hodnotám v účtovnej hodnote ako pasíva v sume 35 885 719,14 Sk, a zároveň aj všetky záväzky a povinnosti. Na základe tejto zmluvy prešli na kupujúceho všetky práva a záväzky súvisiace s predajom, vrátane záväzkov z úverovej zmluvy, pričom podľa § 447 ods. 3 Obch. zák. na prechod záväzkov nebol potrebný súhlas veriteľa, pretože predávajúci (žalovaný v 1. rade) zo zákona ručí za splnenie prevzatých záväzkov kupujúcim, a teda žalobca je oprávnený ako veriteľ žiadať uspokojenie svojej pohľadávky od žalovaného v 1. rade. Súd prvého stupňa preto návrh voči žalovanému v 1. rade považoval za dôvodný, ako voči ručiteľovi. Námietku premlčania nároku uplatnenú žalovaným v 1. rade nepovažoval súd za dôvodnú, pretože žalobca si návrhom zo dňa 05. 09. 1996 uplatnil zaplatenie pohľadávky v sume 386 668,05 Kčs spolu s príslušenstvom proti I. ako žalovanému v 1. rade, pričom nie je relevantné, že až v priebehu konania (potom čo zistil, že medzi žalovaným v 1. rade a S. bola uzavretá zmluva o predaji podniku) upresnil, že zaplatenie pohľadávky požaduje voči zákonnému ručiteľovi.

Podľa súdu sú splnené podmienky na domáhanie sa splnenia záväzku od žalovaného v 1. rade ako zákonného ručiteľa, lebo na výzvu žalobcu na splatenie dlhu dlžník nereagoval a svoj splatný záväzok neuhradil. Konštatoval, že zo správania dlžníka – S. po 20. 10. 1995 je zjavne nepochybné, že tento nemal úmysle svoj záväzok splniť. Ďalej mal súd za preukázané, že návrh je oprávnený aj voči žalovanému v 2. rade, na základe zmluvy zo dňa 30. 04. 1992, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, avšak len do výšky výťažku z predaja zálohu, t. j. domu č. X. s pozemkom parc. č. X. – zast. plocha, vrátane príslušenstva a súčasti zapísaných

na LV č. X. a evidovaných Katastrálnym úradom v Žiline do výšky 1 200 000,-- Sk. Vzájomný návrh uplatnený žalovaným v 2. rade zo dňa 03. 11. 1997 a 03. 07. 2002 súd zamietol, osvojil si názor odvolacieho súdu, keďže voči žalovanému v 2. rade ako záložcovi neprichádza do úvahy použitie ust. § 532 Obč. zák., lebo pre tento vzťah platí ust. § 299 ods. 2 Obch. zák. Keďže k zániku záložného práva nedošlo v zmysle § 151g Obč. zák., tak záložné právo vzniknuté na základe zmluvy zo dňa 30. 04. 1992 nezaniklo. Za právne irelevantnú považoval súd aj námietku premlčania nároku, uplatnenú žalovaným v 2. rade a poukázal na ust. § 100 ods. 2 tretia veta Obč. zák. Pokiaľ ide o výšku pohľadávky žalobcu, vychádzal z článku X Všeobecných úverových podmienok žalobcu, ktoré sú súčasťou úverovej zmluvy zo dňa 30. 04. 1992, ktorá bola podpísaná v súlade s organizačným poriadkom žalobcu. Splatnosť pohľadávky nastala v zmysle čl. X ku dňu 30. 12. 1994. Ku dňu splatnosti úveru bol potom dlžník povinný vrátiť žalobcovi ako veriteľovi zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov spolu so zmluvne dohodnutými úrokmi v zmysle ust. § 503 ods. 1 tretia veta Obch. zák. Istina zostala nezaplatená vo výške 300 000,-- Kč a zmluvný úrok vo výške 48 536,-- Kč, do výšky ktorej súd vyhovel spolu s 25 % ročným úrokom z omeškania tak, ako to uviedol vo výroku napadnutého rozsudku. Vo zvyšku návrh na zaplatenie úroku z omeškania s poukazom na ust. § 497, § 369 ods. 1 a § 265 Obch. zák. zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku sa odvolal žalovaný v 2. rade. Namietal, že súd sa plne nevysporiadal s otázkou, aké právo a ktoré ustanovenia občianskeho a obchodného práva pri rozhodovaní aplikoval. Je toho názoru, že súd mal pri posudzovaní aplikovať aj ust. § 1 ods. 2, § 261 ods. 3 písm. d/, ods. 4, § 299 ods. 2, § 387, § 390, § 391 ods. 2 a § 397 Obch. zák. Namietal tiež, že súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho pasívnou legitimáciou. Podľa jeho názoru, záver prvostupňového súdu, že ust. § 299 ods. 2 Obch. zák. iba rozširuje možnosti upravené v ust. § 151f Obč. zák., je nesprávny, lebo v tomto prípade pri posudzovaní nároku je treba vychádzať zo znenia ust. § 299 ods. 2 Obch. zák. Jednostranná voľba spôsobu výkonu záložného práva záložným veriteľom a následný jednostranný postup záložného veriteľa podľa § 151f Obč. zák. bez predchádzajúcej zmluvnej dohody nie je v tejto veci možný, a teda nie je v tejto veci pasívne legitimovaný a žalobca sa vlastne na súde domáha realizácie svojho práva, ktoré môže vykonať sám, jednostranným úkonom bez právoplatného a vykonateľného rozhodnutia. Nesúhlasil ani s názorom odvolacieho súdu, ktorým sa prvostupňový súd riadil o postúpení pohľadávky podľa § 477 a nasl. Obch. zák., a preto, že neprichádza do úvahy spôsob aplikácie ust. § 532 Obč. zák., keďže podľa neho ide

o prípad prevzatia dlhu podľa § 531 a § 532 Obč. zák. Vylúčenie aplikácie § 532 Obč. zák. nemá v tomto prípade oporu v predpisoch obchodného práva a vykonaným dokazovaním je preukázané, že ako záložca nedal súhlas k zmene dlžníka, a preto ním poskytnuté zabezpečenie pohľadávky veriteľa – žalobcu formou záložného práva zaniklo zo zákona. Ďalej namietal, že súd pochybil aj pri posudzovaní námietky premlčania nároku, t. j. výkonu záložného práva. Je toho názoru, že pokiaľ veriteľ v premlčacej dobe, t. j. od 01. 05. 1996 do 30. 04. 2000 nepodal žalobný návrh proti S., neurobil úkon podľa § 102 Obch. zák., tak pohľadávka – úver je premlčaná. Prvostupňový súd pochybil aj v posudzovaní vzniku splatnosti pohľadávky, t. j. počiatku plynutia premlčacej doby. Na základe vyššie uvedeného, navrhoval 1/ návrh voči nemu zamietnuť, resp. 2/ určiť, že záložné právo na nehnuteľnosť – budova reštaurácie V., vrátane príslušenstva a par. č. X., k. ú. Žilina, LV č. X. evidenčným Katastrálnym odborom OÚ Žilina, do výšky 1 200 000,-- Sk, založené záložnou zmluvou zo dňa 30. 04. 1992, zaniklo, alebo určiť, že právo žalobcu voči nemu je premlčané.

Voči tomuto rozsudku sa odvolal aj žalovaný v 1. rade podaním zo dňa 13. 03. 2003 bez odôvodnenia, a preto ho súd výzvou zo dňa 14. 03. 2003 vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia výzvy oznámil súdu, v akom rozsahu rozsudok napáda, v čom vidí nesprávnosť rozhodnutia a čoho sa domáha. Zároveň ho poučil o možnosti zastavenia odvolacieho konania v prípade nevyhovenia tejto výzve v danej lehote.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 1 Obo 129/03-372 zo dňa 26. 10. 2004 potvrdil vo vzťahu k žalovanému 2/ rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým boli žalovaní zaviazaní zaplatiť žalobcovi 348 536,-- Kč s 25 % úrokmi z omeškania od 06. 08. 1996 do 30. 10. 1999 a nahradiť mu 39 294,91 Sk trov konania s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich a s podmienkou, že vo vzťahu k žalovanému 2/ sa môže žalobca domáhať uspokojenia pohľadávky len z výtťažku predaja založenej nehnuteľnosti (dom s pozemkom zapísaný na LV č. X., kat. úz. Žilina). Voči žalovanému 1/ odvolací súd odvolacie konanie zastavil. Proti rozsudku pripustil dovolanie. Rozhodol tak s odôvodnením, že skutkový a právny záver súdu prvého stupňa je správny. Podľa záverov súdu prvého stupňa, pôvodný žalobca – K. poskytla žalovanému 1/ úver, ktorý bol zabezpečený zriadením záložného práva na nehnuteľnosť, ktorá patrí žalovanému 2/. Žalovaný 1/ v roku 1994 predal podnik, s ktorým súvisel úver a povinnosť splatiť ho. Žalovaný 1/ dlh nesplnil a nesplnil ho ani nadobúdateľ podniku, na ktorého záväzok prešiel. Žalovaný 1/ však podľa § 477 ods. 3 Obch. zák.

za splnenie záväzku ručí. Prevodom podniku a záväzku nezaniklo jeho zabezpečenie a žalobca má právo na uspokojenie pohľadávky z výťažku z predaja založenej veci patriacej žalovanému 2/. V priebehu konania pôvodný žalobca postúpil pohľadávku terajšiemu žalobcovi.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 2/. Okrem poukazu na celkovú vecnú nesprávnosť rozhodnutí súdov oboch stupňov, vychádzajúcich z neprávneho právneho názoru, že na prejednávany prípad nie je možné aplikovať ust. § 532 Obč. zák., v dovolaní uviedol, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože hoci bol v konaní zastúpený advokátom s plnou mocou pre celé konanie, na odvolacie konanie odvolací súd predvolal len žalobcu a jeho zástupcu o pojednávaní neupovedomil. Žiadal preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), rozsudkom zo dňa 29. 03. 2007 č. k. 1 Obdo V 34/2005-392 napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo vzťahu k žalovanému 2/ zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Rozhodol tak s odôvodnením, že v predmetnom konaní došlo k procesnej vade zakladajúcej podľa § 237 písm. f/ O. s. p. prípustnosť dovolania. Vychádzal z toho, že žalovaný 2/ dňa 31. 10. 1997 splnomocnil J. na zastupovanie v prejednávanej veci. Plnomocenstvo nebolo odvolané ani vypovedané. Odvolací súd na odvolacie pojednávanie, ktoré sa konalo 26. 10. 2004, predvolal len žalovaného 2/. Jeho zástupcu na odvolacie pojednávanie nepredvolal, ani ho o pojednávaní neupovedomil. Odvolacie pojednávanie sa uskutočnilo len v prítomnosti žalovaného. Zástupca žalovaného tak nemal možnosť pojednávania sa zúčastniť, doplniť odvolanie, prípadne predniesť skutočnosti, ktoré by mohli byť pre rozhodovanie odvolacieho súdu dôležité. Postupom súdu bola žalovanému 2/ odňatá možnosť konať pred odvolacím súdom.

V priebehu odvolacieho konania návrhom zo dňa 04. 09. 2008 L., P. (manželka žalovaného 2/) požiadala o vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného 2/ z dôvodov, že prebiehajúce súdne konanie rozhoduje aj o jej právach a povinnostiach a jeho rozhodnutie môže zasiahnuť aj do jej práv a povinností a je nesporné, že má právny záujem na jeho výsledku. Predpokladom účasti vedľajšieho účastníka je existencia právneho záujmu na výsledku konania, t. j. že jeho právne postavenie bude výsledkom sporu ovplyvnené. V predmetnom prípade L. vstupuje do konania z vlastnej iniciatívy a žiadny

z účastníkov nemá proti jej vstupu námietky, stáva sa teda vedľajším účastníkom doručením jej oznámenia súdu, že vstupuje do konania na strane žalovaného 2/ bez toho, aby súd o prípustnosti jej vedľajšieho účastníctva rozhodoval, a aby musela preukazovať právny záujem na výsledku sporu (§ 93 ods. 2 O. s. p.).

Žalovaný 2/ v priebehu odvolacieho konania návrhom zo dňa 04. 09. 2008 požiadal súd, aby pripustil vstup L., bytom P., do konania ako žalovaného v 3. rade. Návrh odôvodnil tým, že predmetom tohto konania je otázka zabezpečenia peňažného záväzku nehnuteľnosťou, ktorej je menovaná (jeho manželka) bezpodielovou spoluvlastníčkou. Predmetná nehnuteľnosť je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, bola nadobudnutá počas trvania ich manželstva v roku 1991. Prebiehajúce súdne konanie rozhoduje aj o právach a povinnostiach jeho manželky a rozhodnutie súdu môže zasiahnuť aj do jej práv a povinností. Za takého stavu rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici rozhodol o právach a povinnostiach tretej osoby, ktorá nie je účastníkom konania.

V priebehu odvolacieho konania žalobca postúpil pohľadávku terajšiemu žalobcovi T..

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. e/ O. s. p., napadnutý rozsudok vo vzťahu k žalovanému 2/ podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a podľa odseku 3 tohto ustanovenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vychádzal zo zistenia, že žalobca sa návrhom zo dňa 05. 09. 1996 domáhal voči žalovanému 1/ zaplata sumy 386 668,05 Kč s príslušenstvom titulom nesplnenia úverovej zmluvy a voči žalovanému 2/ sa domáhal zaplata pohľadávky z titulu záložnej zmluvy, ktorú uzavrel so žalovaným 2/ ako záložcom dňa 30. 04. 1992 na zabezpečenie úveru. V predmetnom prípade je potrebné posúdiť, či záložné právo založené záložnou zmluvou, uzatvorenou medzi pôvodným veriteľom a žalovaným 2/, zaniklo. Odvolací súd už v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí sp. zn. 1 Obo 249/99 vyslovil názor, že toto právo podľa § 532 Obč. zák. nezaniklo. Vychádzal z toho, že na právny vzťah záložného veriteľa a záložcu je potrebné aplikovať ust. § 151a a nasl. Obč. zák. Zánik záložného práva upravuje ust. § 151g Obč. zák., podľa ktorého záložné právo zanikne, ak zanikne zabezpečená pohľadávka alebo záloh, alebo ak záložca zloží záložnému veriteľovi cenu založenej veci. Postupom podľa tohto ustanovenia záložné právo nezaniklo. Žalovaný 2/ poukazoval na zánik záložného práva podľa § 532 Obč. zák. Podľa tohto ustanovenia, zanikajú najmä tie zabezpečenia dlhu, ktoré v dôsledku zmeny v osobe dlžníka podľa § 531 Obč. zák. majú

prevoditeľnú povahu. V danom prípade však k prevzatiu dlhu nedošlo podľa § 531 Obč. zák., ale pri predaji podniku podľa § 477 ods. 1 Obch. zák. Súd prvého stupňa postupoval v súlade s právnym názorom vysloveným odvolacím súdom v jeho uznesení zo dňa 31. 05. 2000 č. k. 1 Obo 249/99-243, ktorý vyslovil, že vec je potrebné voči žalovanému 1/ posudzovať v zmysle ust. § 477 ods. 3 Obch. zák. a § 308 Obch. zák. a voči žalovanému 2/ podľa ust. § 151g Obč. zák. Týmto právnym názorom bol prvostupňový súd v zmysle ust. § 226 O. s. p. viazaný a v súlade s ním aj vec v novom konaní posudzoval. V tomto konaní po vykonanom dokazovaní ustálil výšku nároku čo do istiny, úrokov a poplatkov tak, ako to uviedol v napadnutom rozsudku.

Ustanovenia § 92 ods. 1 a 4, § 97 a § 98 pre odvolacie konanie neplatia (§ 216 O. s. p.). Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že pre odvolacie konanie neplatí ustanovenie § 92 ods. 1 a 4, upravujúce prístupenie ďalšieho účastníka do konania.

Vzhľadom k tomu, že žalovaný 2/ v priebehu odvolacieho konania podal návrh na vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaného a pre odvolacie konanie je vylúčený inštitút prístúpenia účastníka do konania, odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu vo vzťahu k žalovanému 2/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvého stupňa zaoberať sa tvrdeniami žalovaného 2/ ohľadom nehnuteľnosti – dom č. X. s pozemkom parc. č. X., zast. plocha, vrátane príslušenstva a súčastí zapísaných na LV č. X., k. ú. Žilina, ktorou bol zabezpečený peňažný záväzok žalovaného 1/, vyriešiť následne otázku vstupu ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaného (návrh žalovaného zo dňa 04. 09. 2008) a vo veci znovu rozhodnúť.

Pokiaľ sa týka odvolania podaného žalovaným 1/, odvolací súd odvolacie konanie voči nemu zastavil a rozhodnutie voči nemu nadobudlo právoplatnosť. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bol rozhodnutím dovolacieho súdu zrušený iba vo vzťahu k žalovanému 2/.

V novom konaní o veci rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách odvolacieho a dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 18. septembra 2008

**JUDr. Margita Fridová, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Silvia Važanová